

**Изборите за Европейски парламент 2024 г.
и Бъдещето на Европейския съюз**

**6-ти април 2024 г. / събота /
Хотел „Хемус“ зала „Преслав“
Организира „Клуб Сенатор“**

*Дискусията се посвещава на 25-та годишнина, от
получаване на поканата за започване на преговори
за присъединяване към Европейския съюз*

А също така на труда и усилията на стотици , а може би и хиляди хора , които работиха за това.

На първо място министър председателите – Стефан Софиянски и Иван Костов, вицепремиерите Александър Божков и Евгени Бакърджиев, две правителства – служебното и редовното, народните представители от ОДС, голяма част от администрацията – първата администрация, която работеше с международни структури .

Два безспорни факта през пролетта на 1997 г. държавата фалира. Нашата държава фалира два пъти – веднъж при Луканов и веднъж при Виденов.

Вторият безспорен факт – в края на 1999 г. получихме покана за започване на преговори с ЕС. ЕС не преговаря с държави които са фалирали , той не преговаря и с държави в преход. Ние се качихме не на последния влак, не на последния вагон, а буквално се качихме в движение. След това ЕС се затвори .

Според мен това е едно от най- значимите събития в новата история.

- 1. Това е признание за усилията и успешните реформи само са година и половина.**
- 2. Заради огромните възможности ,които се откриха .**

Когато питам млади хора 25- 30 годишни за какво мечтаят обикновено получавам отговор, че мечтаят за професионална реализация да имат възможност да пътуват, да се срещат с техни приятели, за материални придобивки .

Казвам им , че когато бях на техните години аз мечтаех България да стане член на ЕС / тогава се наричаше Европейска общност/ след това стотици хиляди хора също мечтаеха за това .

На митингите хората скандираха : „България в ЕО“.

Съюз от суверенни държави , обединени от общи ценности, за постигане на общи цели . Това беше най- проспериращата икономика в света, най- образованото население, най- големите социални придобивки, най- висок стандарт. Свободно движение на стоки , хора и капитали и на интелектуален продукт.

Свободни хора , водещи достоен живот !

За какво друго би могъл да мечтае човек !

Когато разказвам на млади хора как сме били приети в ЕС :

Те ми казват „ Ама България не е ли била винаги член на ЕС „.

Днес наистина не можем да си представим живота , ако не сме членове на ЕС.

Правото да пътуваме, да живеем навсякъде в ЕС, да работим, да правим бизнес.

Европейските фондове за бизнеса, за селското стопанство, за инфраструктурата, за общините. В резултат на това България се промени коренно. Това е факт.

През тези години светът се промени съществено. Промени се и ЕС.

Има три ясно отчетливи периода на Европейската интеграция:

1. Европейска икономическа общност-1957 -1993 г.

2. Договорът от Маастрихт 1993 - Европейска общност. *Европейската икономическа общност* се преименува на *Европейска общност (ЕО)*, за да покаже, че организацията обхваща по-широк кръг от политики, основаващи се на принципа на наднационалността

И двата периода са много успешни . На практика се прилага политиката на социално- пазарно стопанство. Първо в Германия, после и в други страни. Помня, че още през 1997 г. Сашо Божков ни раздаваше безплатно книгата на Лудвиг Ерхард и после ни изпитваше дали сме я чели. Ерхард посочва , че задължително условие за социално-пазарно стопанство е високопроизводителна , експортно-ориентирана икономика с висок принадлеен продукт.

Съюз от суверенни държави , обединени от общи ценности, за постигане на общи цели . Това беше най- проспериращата икономика в света, най- образованото население, най- големите социални придобивки, най- висок стандарт. Свободно движение на стоки , хора и капитали и на интелектуален продукт.

Успехът до голяма степен се дължеше на различията и многообразието на отделните суверенни държави. На базата на това , те се конкурираха помежду си и това даваше обща висока конкурентоспособност не само в икономиката но и в области като образованието , иновациите , технологиите , културата- нека само си спомним европейските филми, музиката, литературата и във всяка една област- висока конкурентоспособност. Дали обаче сегасега е така.

Нека си спомним , че преди ЕО да стане ЕС имаше проект за европейска конституция. В две страни -Нидерландия и Франция бяха проведени референдуми през 2005 г.и в двете конституцията беше отхвърлена. Очакваше се такъв и в Англия но той така и не се проведе.

Впоследствие текстът на конституцията беше пренаписан с малки разлики ,и по време на немското председателство на Съюза е предложен нов договор – **Договор от Лисабон – който да замени първоначалния проект за Конституция.**

На 12 юни 2008 Лисабонският договор също е отхвърлен на референдум в Ирландия.^[8]

Въпреки това той е ратифициран от националните парламенти и влиза в сила през 2009 г. Промените са много, без да влизам в детайли – създава се за първи път правосубектност на ЕС , нови институции , собствена външна политика.

Най важното- голяма част от законодателния суверенитет от националните парламенти отива към ЕП, като актовете на ЕП и Съвета на ЕС са практически задължителни- директиви и регламенти.

Най важното е , че това стана без съгласието на европейските граждани, а там където бяха питани те бяха против. Лисабонския договор беше ратифициран от националните парламенти- това, което не се случи по пътя на пряката демокрация стана чрез представителната демокрация. Не казвам, че не е редно - просто го отбелязвам

Това е първото сериозно разминаване между волята на гражданите и тази на на елитите.

Същото може да се каже за въвеждането на еврото. Националната валута и възможността да се води парична политика е част от финансовия суверенитет. Не искам да обсъждам дали еврото е по- добро от националните валути. Но и преди еврото имаше европейска валута, казваше се екю и вършеше добра работа – не искам да влизам в тази тема.

Но представете си ако беше проведен референдум дали германците щяха да бъдат съгласни да се разделят с германската марка или французите с франка или италианците с лирата.

Така европейските национални държави се разделиха с една част от законодателния си суверенитет и с финансовия си суверенитет, без никой да е питал европейските граждани. А нали суверенитетът принадлежи на гражданите. А когато ги питаха те бяха против. Може би защото не са достатъчно зрели за да разбират висшите европейски ценности и цели. / без ирония /

Не казвам дали е за добро или лошо, просто така се случи.

Така според мен се появи една разделителна линия между европейските граждани, като носители на суверенитета и европейските политици, която според мен се задълбочава и води до това, че европейските институции все повече се отдалечават от реалните проблеми на обществото.

Докато ЕС се реформираше той изпусна от наблюдение един много важен факт. Поради високата данъчна и осигурителна тежест, поради многобройните регулации и други причини, голяма част от икономиката на ЕС се изнесе в Азия и други места по света. А както казва Лудвиг Ерхард социалното пазарно стопанство се крепи само на силна, високопроизводителна, експортноориентирана икономика с висок принадлеен продукт.

Към всичко това като изневиделица дойде ковид кризата. Икономиката почти не работеше, а хората и бизнеса трябваше да съществуват. ЕЦБ намери решение като напечата огромно количество пари и проблемът с дълга стана критичен - ще говорим за това във втората част.

Като капак на всичко дойде войната в Украйна и санкциите, които лишиха европейската икономика от евтините руски суровини и немалкия руски пазар.

Мисля, че ЕС е в криза. Тя е ценностна, икономическа, донякъде финансова, енергийна, могат да се добавят и други аспекти.

Ще успее ли ЕС да я преодолее !

Мисля, че това до голяма степен ще стане ясно от тази дискусия!

Европейският парламент е единствения избран орган на ЕС. Има и други също много важни органи като Съвета на ЕС, ЕК, Европейския съвет но те не се избират пряко. И тъй като изборите за ЕП са веднъж на пет години точно сега е най-добрият момент да поговорим за по-голямата част от Европейските политики. Затова програмата изглежда малко претрупана.

Говорителите са свръхкомпетентни, но са на различни мнения, както и тези, които са в залата.

Вярвам , че както и при други наши дискусии ще станем свидетели на съдържателен дебат , в дух на толерантност и уважение към чуждото мнение !